

સંપાદકની કલમે

સામાન્ય રીતે આપણી શિક્ષણની સંકલ્પના એવી છે કે શિક્ષક વર્ગખંડમાં ભણાવતા હોય છે અને એમની સામે બેસીને ચાળીસ,પચાસ કે સાંઠ વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષક ભણાવે એમ ભણતા હોય છે.બહુમતિ શિક્ષકો,વિદ્યાર્થીઓ તથા વાલીઓ શિક્ષણની પ્રક્રિયા અને તેના સ્વરૂપને આવા દષ્ટિકોણથી જોવા ટેવાયેલા હોય છે .પૂબ જ નજીકના ભૂતકાળ સુધી બહુધા શિક્ષણનું આપું પ્રચલિત સ્વરૂપ સર્વત્ર સ્વીકાર્ય હતું અને અમલી હતું ત્યારે દૂરવર્તી શિક્ષણ તથા ઓનલાઇન શિક્ષણની વાતો કરવામાં આવતી હતી. ઓનલાઇન શિક્ષણ ત્યારે પડકારજન્ય જણાતું હતું અને એનો અમલ કેવી રીતે કરી શકાય એ માટે જાતજાતની ભલામણો કરવામાં આવતી હતી અને વિવિધ ઉપાયો સૂચવવામાં આવતા હતા.

પ્રણાલિકાગત શિક્ષણ વ્યવસ્થાના પ્રાબલ્યની વચ્ચે સમગ્ર વિશ્વને માર્ચ -૨૦૨૦ પછી આચનક અકલ્પનીય અને અભૂતપૂર્વ પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થવાનું બન્યું અને કોવિડ-૧૯ ની મહામારીએ સૌને હચમચાવી દીધા.સ્વાભાવિક રીતે જ તેની સીધી અસર સમગ્ર શિક્ષણ વ્યવસ્થા પર પણ પડી અને ઓનલાઇન શિક્ષણના વિકલ્પ તરફ ઢળવાનાં સંજોગો ઉપસ્થિત થયાં.

પ્રણાલિકાગત શિક્ષણ પ્રક્રિયાની સ્થગિતતાના સંજોગોમાં ઓનલાઇન શિક્ષણ એક સશક્ત માધ્યમ તરીકે આપણી વચ્ચે ઉપસ્થિત થયું છે ત્યારે એનો મહત્તમ લાભ લેવાય એ ઈચ્છનીય છે. આ માટે પૂર્ણ હકારાત્મક અભિગમ એ અત્યંત આવશ્યક પૂર્વશરત બની રહે છે. અત્યાર સુધી આકાશકુસુમવત જણાતું ઓનલાઇન શિક્ષણ વાસ્તવમાં શિક્ષણનાં પ્રત્યેક તબક્કે સાકાર થઈ રહેતું જણાય છે ત્યારે એ પરિવર્તનની નોંધ લીધા વિના ચાલે એમ નથી. અલબત્ત, સામા પક્ષે ઓનલાઇન શિક્ષણ સામેના પડકારો પણ ઓછા નથી.ઓનલાઇન શિક્ષણ માટેની સાધન સુવિધાની ઉપલબ્ધિથી માંડીને એના માટેનો હકારાત્મક અભિગમ જેવાં અનેક પ્રશ્નોનાં સંતોષકારક ઉત્તરો સુધી પહોંચવા માટે હજી આપણે અનેક ગાઉ કાપવાના બાકી છે એ નિર્વિવાદ છે. ઓનલાઇન શિક્ષણ માટેના ખર્ચનો પ્રશ્ન પણ તો ખરો જ નેઅમુક વિસ્તારની પ્રાથમિક શાળાઓમાં શિક્ષકોએ નેટવર્ક મેળવવા માટે વૃક્ષ પર ચઢવું પડે એ સ્થિતિના સૂચિતાર્થી પણ વેળાસર સમજવા ઘટે. જે ઘરમાં બે ત્રણ બાળકો હોય ત્યાં ઓનલાઇન શિક્ષણ માટેની સાધન સુવિધા સંદર્ભે કેવાં પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય છે એ તો જેઓ આ પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થાય છે તેઓ જ જાણે..... સમગ્રપણે વિચારતા એવું કહી શકાય કે ઓનલાઇન શિક્ષણના મહત્તમ લાભો પ્રાપ્ત થઈ શકે અને એ માટેની મર્યાદાઓ દૂર થઈ શકે એ માટે શક્ય એટલા પ્રયાસો સૌ સંબંધિત પક્ષકારોએ પોતાની કક્ષાએથી હાથ ધરવાં જ રહ્યાં...

કોરોના વાયરસના આતંક વચ્ચે પણ શૈક્ષણિક સાહસો હાથ ધરાતા રહ્યાં છે એ આવકાર્ય અને અભિનંદનીય છે.એ જ ન્યાયે આવાં કપરા કાળમાં પણ શિક્ષણ દર્શનનો પ્રસ્તુત અંક પ્રસિદ્ધ થઈ રહ્યો છે ત્યારે ઊંડા પરિતોષની અનુભૂતિ થાય છે.પ્રસ્તુત અંક માટે જેમણે પોતાનો શૈક્ષણિક સહયોગ પૂરો પાડ્યો છે એ સૌનો સાનંદ આભાર માનીએ છીએ. અભ્યાસનિષ્ઠ લેખો ઉપરાંત લવાજમ સ્વરૂપે પણ સૌનો ઉચ્ચાપૂર્ણ સહયોગ સાંપડતો રહેશે એવી પૂર્ણ શ્રદ્ધા છે.